

Nyt fra fagkonsulenten november 2008

Film i srp og sso

Det er muligt for en elev eller kursist, der ønsker at skrive srp eller sso i faget engelsk, at lade film indgå i den engelskfaglige del af en opgaven.

Læreplanen for srp, afsnit 2.6, foreskriver, at i opgaver, hvor fremmedsprog indgår, skal en del af de anvendte kilder være på det/de pågældende fremmedsprog. Det er et krav, også når film indgår i det stof, eleven ønsker at arbejde med. Der skal altså indgå tekstmateriale.

Et andet krav er, at bedømmelsen skal tage udgangspunkt i de faglige mål i de fag, der indgår i opgaven. Det betyder, at væsentlige engelskfaglige kompetencer skal kunne måles. I denne forbindelse skal man huske, at engelsk ikke opererer med det udvidede tekstbegreb i sit kernestof.

Et tredje krav er, at det engelsksprogede tekstmateriale underkastes en analyserende behandling ved hjælp af engelskfaglige metoder. Dvs. det er ikke nok, at teksten er på engelsk. Måden, som teksten behandles på, skal være engelskfaglig. Tekstmaterialet skal have et omfang og være af en sådan lødighed, at eleven får de bedste muligheder for at demonstrere sine engelskfaglige evner og viden. Omfanget af det samlede tekstmateriale skal også sættes i forhold til materialets sværhedsgrad og det faktum, at eleven har to uger med vejledning til at besvare opgaven. En elevs arbejde med at transskribere en film eller tv-udsendelse regnes blot som fremskaffelse af nødvendigt materiale.

Citater fra engelsksprogede film er på engelsk og ikke fra danske undertekster.

Hvordan kan man så inddrage engelsksprogede film? Det kan bl.a. ske på følgende måder:

1. Hvis formålet med opgaven er en analyse og fortolkning af den fortælling, der ligger i filmen, er det oplagt at arbejde med filmmanuskriptet. Der findes mange scripts og transskriptioner på websites som www.dailyscript.com og www.weeklyscript.com. Analyse af særlige filmiske udtryksmidler ligger i det andet fag, fx mediefag eller dansk. Der er flere faglige mål, der i større eller mindre omfang kan danne udgangspunkt for bedømmelsen:
 - analyse og fortolkning under anvendelse af faglig terminologi
 - perspektivering af det aktuelle tekstmateriale i forhold til samfundsmæssige, kulturelle, historiske eller litteraturhistoriske sammenhænge
 - analyse og beskrivelse af engelsk sprog grammatisk og stilistisk med anvendelse af relevant faglig terminologi.
2. Hvis en film omhandler eller illustrerer et emne, der er vigtigt for en forståelse af fx britisk eller amerikansk historie, samfund eller kultur, og hvis hensigten med opgaven er at behandle/analysere det emne, vil primærkildematerialet bestå af tekster, der omhandler emnet. Et led i analysen kunne være en påvisning af, hvordan filmen er blevet modtaget af kritikere eller publikum. Analysegenstanden er så ud over filmen den historiske, samfundsmæssige eller kulturelle kontekst i det pågældende land. I sådanne tilfælde kan de autentiske film benyttes, uden at der indgår

- tekstmateriale i form af filmmanuskript, dialogliste el. lign. De faglige mål, der kan danne udgangspunkt for bedømmelsen, er:
- analyse under anvendelse af faglig terminologi
 - perspektivering af det aktuelle tekstmateriale i forhold til samfundsmæssige, kulturelle, historiske eller litteraturhistoriske sammenhænge
 - anvendelse af grundviden om historiske, kulturelle og samfundsmæssige forhold i Storbritannien og USA til analyse og perspektivering af aktuelle forhold
 - analyse og beskrivelse af engelsk sprog grammatisk og stilistisk med anvendelse af relevant faglig terminologi.
3. Filmmatiseringer af skønlitterære værker kan danne udgangspunkt for en sammenligning af værk og film. Filmen kan i denne sammenhæng ansues og behandles som en fortolkning af værket, eller den kan danne udgangspunkt for en sammenligning af de to udtryksformer. De faglige mål kan være de ovennævnte.
 4. Film inddrages i perspektiveringen.

Srp med dansk eller et andet fremmedsprog

Jeg vil her kort orientere om, hvad der blev berørt på de to konferencer om srp og dansk/sprogfagene, der blev afholdt i oktober 2008:

Studieretningsprojekter med engelsk og dansk var i 2007-2008 en ofte anvendt kombination. I de fleste projekter indgik der varianter af følgende: en analyse og fortolkning af en engelsk roman, en analyse og fortolkning af en engelsk spillefilm (med et litterært fokus), en analyse af en engelsk dokumentarfilm (med et sprogligt eller mediemæssigt fokus).

Både i dansk og engelsk træner vi eleverne i tekstanalyse med anvendelse af et fagligt begrebsapparat og forventer, at de kan perspektivere tekster med inddragelse af litteraturhistorisk viden. I begge fag arbejdes der med tekster fra forskellige genrer (litterære og ikke-litterære) og med tekster fra forskellige perioder. Da det samtidig er muligt at læse fremmedsprogede værker i dansk, står man som vejleder over for det forhold, at der i læreplanen for srp står:

"Opgaveformuleringen udfærdiges af elevens vejleder(e). Den skal rumme såvel fagspecifikke som tværgående faglige krav i de indgående fag ..." (2.5). Der blev givet eksempler på, hvordan de tværgående krav kan indfries gennem komparative analyser, hvor begge sprogfag medvirker med tekster. Det kunne være ved at have et analytisk fokus på en fremmed-/dansksproget tekst, men med obligatorisk perspektivering til en dansk-/fremmedsproget tekst; eller ved at have et analytisk fokus på en fx fremmedsproget tekst, og bruge teorier eller metoder, som alene er danskfagligt kernestof. (Der kunne eksempelvis være tale om en sprogfilosofisk eller sprogpsykologisk vinkel eller fokus på nyhedskriterier og nyhedsgenrer). Det blev nævnt andre måder det tværfaglige kan indfries på, fx ved at projektet omhandler overordnede litterære fænomener med udgangspunkt i en analyse af dansk- og fremmedsprogede tekster – måske et motiv, en genre, en fremstillingsform, en mennesketype, et fænomen, en tidsånd. Eksempler på disse

kunne være romantisk kærlighed, sci-fi, biografier, socialrealisme, minimalisme, flanøren, storbyen, vold, kultursammenstød, postmodernismen.

Fagligt forum

Fagligt forum i engelsk består af professor Peter Harder, KUA, lektor Lene Sørensen, formand for Engelsklærerforeningen, lektor Sonja Clingman, Risskov Gymnasium, og fagkonsulenten.

Fagligt forum afholdt et møde i oktober 2008. Ministeriet havde bedt om at få de faglige foras evalueringer af reformen, og det faglige forum i engelsk afgav følgende svar:

A. Læreplanen:

1. Ambitionsniveauet

Fagligt forum udtrykte tilfredshed med læreplanernes ambitionsniveau og fandt, at kravene kan honoreres inden for de givne rammer.

2. Aftagernes forventninger og behov

Professor Peter Harder fandt, at læreplanerne og de skriftlige opgaver var tilfredsstillende med hensyn til, hvad der forventes, at en gymnasieelev kan ved indgangen til universitetet. Peter Harder er især tilfreds med den vægt, fagets sproglige dimension har fået både i læreplanerne og i den skriftlige prøves opgavesæt.

Der kan selvfølgelig ikke på nuværende tidspunkt siges noget om, hvorvidt de første reformstudenter adskiller sig fra tidligere studenter.

Der er tilfredshed med reformens målstyring af undervisningen, som betyder, at der ikke længere er et omfangskrav til det læste stof. Generelt opleves læreplanerne som en fleksibel ramme for tilrettelæggelse af undervisningen.

Læreplanerne i engelsk ekspliciterer krav, der før reformen lå implicit i fagets didaktik, hvilket har givet dem en større vægt. Elementære tekstlingvistiske og stilistiske aspekter på stx B og A samt litteraturhistoriske strømninger på stx A er nu en fast del af undervisningen. Fagligt forum ser med tilfredshed på denne synliggørelse, selv om der ved reformens start manglede egnede engelsksproget lærebogsmateriale til noget af dette stof.

I de skriftlige opgaver er det nye:

- a) en obligatorisk skriftlig eksamen for alle i stx og hf
- b) en 1. delprøve uden hjælpemidler. Denne delprøve tester elevernes grammatiske viden og færdigheder
- c) valgfrihed i begge B-opgavesæt mellem en samling af kortere ikke-litterære tekster, samlet om et fælles emne, og en skønlitterær tekst. I A-opgavesættet er en skønlitterær hovedtekst kombineret med satellittekster og billedmateriale, og eksaminanderne vælger selv, hvilke de vil inddrage.

Fagligt forum finder opgavetyperne egnede som bedømmelsesgrundlag. Der er tilfredshed med opgaveformen til stx A og B og hf B, dog fremhæves det, at der i miljøet er diskussion af et enkelt delelement i A-opgaven. Fagligt forum anbefaler, at opgavekommissionen ser nærmere på det delelement. Endvidere mener nogle, at opgavesættene er for lange til den afsatte tid ved den skriftlige prøve.

Der er derimod en markant utilfredshed med den i bekendtgørelserne fastsatte timeramme for elevtiden på B-niveau. Det påpeges fra den faglige forening, at den afsatte elevtid på 50 timer er alt for lav til et fag med afsluttende skriftlige prøve, ikke mindst når den afsatte elevtid i engelsk sammenlignes med tildelingen i andre fag på B-niveau. Aftagerinstitutionernes repræsentant, professor Peter Harder, udtrykker også betænkeligheder ved den afsatte elevtid til engelsk B.

B. Undervisnings- og prøveformer:

Den mundtlige eksamen har nogle nye elementer:

a) et ukendt tekstmateriale med tilknytning til et læst emne udgør prøvematerialet. Tidligere var det læst stof, der udgjorde prøvematerialet. Det læste stof inddrages nu af eksaminanden i en perspektivering

b) der lægges større vægt på eksaminandens præsentations- og formidlingskompetencer end tidligere.

Der er generelt tilfredshed med den mundtlige eksamensform blandt engelsklærere, men også et ønske om mindre justeringer.

Det skønnes, at engelskfaget har gennemgået en positiv udvikling. Den mindre detailstyring og emneorienteringen har givet plads til større frihed i tilrettelæggelse og gennemførelse af undervisningen. Det opleves også, at faget har lettere ved at indgå i flerfagligt samarbejde, og at det er blevet mere studierelevant på grund af den større vægt, der er lagt på ikke-litterære tekster. Dette opfattes som en drejning af faget i retning af det anvendelsesorienterede.

C. Central/decentral:

Det er fagligt forums vurdering, at friheden i fagets læreplaner giver den enkelte skole gode muligheder for lokal indflydelse på stof- og metodevalg i et omfang, som er fremmende for uddannelsens kvalitet. Det blev dog samtidig pointeret, at friheden forudsætter engagement i lærerkorpset på de enkelte skoler for at undgå lokale forskelle.

Skriftlige censorer til sommereksamen

Der mangler fortsat censorer, og selv om den første beskikkelsesrunde er overstået, er der stadig mulighed for at melde sig til censorkorpset. Har man arbejdet med reformopgaverne på B- eller A-niveau, er der ingen grund til at holde sig tilbage. Og det kan kun være i alles interesse, at vi selv løser opgaven – at skaffe det tilstrækkelige antal censorer.